SUMARI

Pròleg, de Marc Bolet Benito 9

Crac, de Dani Vilaró Donat 11
Granotes, d'Elvira Moreno Aguilar 19
Vinyes de cendra, de Mireia Venancio Abella..... 29
Siam, d'Òscar Montero Pich..... 39
Liquidàmbar, de Lluís Roy Gallart 45
La pietat, de Jaume Planas Perxachs..... 55
Nit d'agost, de Carles Serra Coll 63
El balneari, de Gerard Vilardaga Cunill 73
La clau, de Josep Maria Prió Peralba 79
Animalades, de Carme Castellarnau i Arfelis 89
Retorn, de Joan Carles González Pujalte 97
Ara i aquí, de Mercè Bagaria Mellado 105
L'accident, de Rita Peré Solanilla..... 115
El que no es diu, de Farners Casas i Fontcuberta..... 121
A l'altra banda de la frontera, de Xavier Serra Guasch ... 129
Aqüeductes, de Marta Amigo Olmos 139

PRÒLEG

Any rere any, el Vent de Port s'escola per l'escletxa de la porta i a cau d'orella ens bufa totes les històries que ha dut de tots els racons del país. Històries que ens omplen l'ànima, la sacsegen i ens transporten a altres formes de vida i a altres formes de veure el món que ens envolta. Històries que ens fan sentir vius i que ens deixen una petjada dins nostre, com un vent suau que mai acaba de marxar.

En aquesta edició, s'han presentat moltíssimes obres i totes molt bones. Ja us podeu imaginar, estimats lectors, la carreta plena d'hores que els membres del jurat hem hagut d'empènyer amb l'esperança que en algun moment aparegués la màgia que converteix un munt de pàgines plenes de paraules en un trontoll interior que et fa ballar el cap durant dies.

Enguany, el Vent de Port ha bufat amb força la història d'una vida plena d'esquerdes que acabarà fent Crac! El conte guanyador ens convida a reflexionar sobre el pas del temps i les relacions de parella fent ús de la metàfora que el mateix títol reflecteix de manera magistral. Una meravella! A més, en el llibre que teniu entre les mans, trobareu un ventall d'històries molt diferents entre si i alhora amb un fil comú: totes naixen d'un instant, d'una mirada o d'una ferida que acaba obrint una escletxa. I quan aquesta escletxa s'obre, el lector ja no pot fer altra cosa que deixar-se endur.

La lectura us farà companyia. Us incomodarà. Us farà riure i alhora se us posarà un nus a la gola. Coneixereu personatges que estimen, que callen, que s'equivoquen, que lluiten, que cauen i que s'aixequen. Històries que no sempre són fàcils, però sí profundament humanes. I tot

això, acompanyat per les fantàstiques il·lustracions que els artistes del territori han creat per a cada conte.

Vaig tenir la sort de poder conèixer en persona els integrants de la Casa del Sol Naixent, l'associació de joves de Tremp que organitza el premi, i és un pilar fonamental en l'impuls de la cultura al municipi. Deixeu-me dir, estimats lectors, que em va emocionar el fet que totes i tots són molt joves. I els felicito, perquè en un món dominat per les pantalles i les xarxes socials, és un goig descobrir que les generacions venidores continuen interessades per la literatura, les arts i la cultura en general. Encara hi ha esperança!

Així doncs, sigueu benvinguts a aquestes pàgines. Llegiu-les a poc a poc, deixeu que us entrin a dins i us remoguin i us sacsegin com el vent de port quan bufa. I aleshores, estimats lectors, quan acabeu la lectura, somriureu. I tant que somriureu!

Marc Bolet Benito

CRAC

Dani Vilaró Donat
Barcelona, 1972

There is a crack in everything, that's how the light gets in.
LEONARD COHEN, "Anthem"

Un metre de gel no és només el resultat d'un dia de fred.
PROVERBI XINÈS

El Gerard la va veure per primer cop ajupit al passadís, cordant-se les vambes. Va passar-hi un dit resseguint-ne el relleu, unes petites traces de paisatge lunar. A tocar de terra una esquerda molt prima emergia del sòcol com si no gosés, demanant permís per fer-ho, i s'enfilava amunt. El Gerard la resseguí fins que es va haver de posar de puntetes i ja ho va deixar córrer. La cicatriu esberlava la pintura color blanc pedra de la paret. Era una fissura minsa, com aquella arruga nova que un es descobreix un matí a la cara però que ja sap que no marxarà.

La clivella havia aparegut d'un dia per l'altre, o així l'hi va semblar. Potser no s'hi havia fixat bé i ja hi era abans, però el cas és que en pocs dies ja travessava la paret de punta a punta i s'hi arrapava com una mena de signatura, reivindicant-se. Ell se la mirava amb una mescla d'estranyesa i incredulitat. Poc temps després en va descobrir una de nova a l'habitació, just damunt del capçal del llit. Totes dues fissures, la del passadís i la de l'estança, eren com les branques d'un arbre sec; es ramificaven amunt i avall, colonitzant l'espai i fent-se'l seu. Semblava que es busquessin l'una a l'altra, ensumant-se a pocs metres, com dues bèsties afamades, àvides de sang.

El Gerard va fixar-se en la de l'habitació. Amb els braços fent nanses, dibuixant un no amb el cap, va pensar que hauria d'avisar l'administrador perquè enviés algú a mirar-s'ho. Va visualitzar l'intercanvi de correus electrònics, la persecució escarpada de dies perquè li fessin cas, la trucada, emprenyat, que segur que acabaria fent, la resposta seca de l'administrador, la discussió posterior de si allò ho cobria l'assegurança o què, i qui havia de pagar la festa i quan. Va tornar a fer que no amb el cap abans de seure per capbussar-se en un *zoom* del departament de gestió de persones sobre el pagament de les hores extres.

No hi va pensar més fins a l'endemà, quan va detectar una nova clivella al costat del cistell de la roba bruta, al lavabo. El va enretirar i la va tocar. Freda, lleugerament humida. Li va semblar que vibrava sota els dits, com si alguna cosa a dins s'hagués adonat del seu gest i s'hagués contret, com un múscul sota la pell. Va apartar la mà de cop. Va mirar-se els dits. Nets. Però aquella sensació enganxosa li va quedar a la pell.

Li va semblar que aquella esquerda creixia més gruixuda i robusta que les altres dues. El trau s'enfilava amb perill cap a la pica del lavabo. Va agafar la roba bruta. Feia olor d'humitat. Va mirar el cistell. Sempre estava ple. Massa ple. Juraria que ahir l'havia buidat, però tornava a estar a vessar, com si algú el reomplís cada nit. Unes mànigues d'un jersei es caragolaven anàrquicament entre els calçotets i els mitjons, i semblava que alguna cosa es rebregués per dins. La tapa del cistell es balancejava. Va mirar a dins. No res. Buit.

El rentaplats va ser el següent. Quan el va obrir, els plats encara eren bruts. "Potser és el sabó, o el coi d'abrillantador", va pensar. "O la màquina, que ja té dotze anys." Va programar un nou rentat a setanta graus, però els plats van acabar sortint igual de bruts. En Gerard va mirar l'esquerda del passadís. Li va semblar que era una mica més llarga.

Una nit va sortir a fumar al balcó i va trobar unes boletes negres a terra. "Caques?", es va dir. "D'alguna

cosa que rosega, segur." Va aixafar-ne una amb la punta del dit i va notar-ne la textura granulosa. Massa toves per ser de rata. Massa petites per ser de colom. Un neguit se li va arrapar a la gola, barrejat amb el regust del fum de la cigarreta. Llavors va recordar que havia llegit en alguna banda allò de l'hantavirus, les partícules que desprenen les caquetes dels ratolins i que, inhalades, poden afectar la respiració i fins i tot resultar letals. Li picava tot el coll i va forçar l'estossec fins a tres o quatre vegades per expulsar el que fos que havia respirat. Va córrer a rentar-se les mans.

Va posar-hi trampetes. Amb una precisió gairebé quirúrgica, com si fos una operació delicada. Va notar que algú l'observava. El veí, al balcó del costat, també fumava. Una figura difusa entre les ombres, només el caliu taronja de la cigarreta li il·luminava el rostre a intervals. No van dir-se res. Però l'home va fer un gest estrany: va mirar cap a terra, on ell havia posat les trampes, i després li va sostenir la mirada uns segons massa llargs.

Les bombetes. Van començar a fondre's. Una rere l'altra. A la cuina, al bany, al rebedor. Un espetec sec, un instant de llum intensa i en acabat una foscor sobtada i incòmoda. En Gerard en canviava una i, l'endemà, una de nova es consumia fatalment. Era com si la casa parpellegés amb missatges que ell no era capaç de desxifrar.

A cada apagada, les esquerdes de casa (habitació, passadís, lavabo) prenien més relleu. No era només que semblessin més profundes: la seva presència guanyava volum, com si cada cop ocupessin més espai. Les bretxes s'inflaven, sobresortien i projectaven una ombra rugosa i profunda, com una petita cova per encabir-hi els dits, per explorar. Aquelles ombres també començaven a arrossegar-se lentament per la paret, com si reptessin. Va passar els dits per sobre del trau del passadís. La superfície era aspra, trencada en petites vores irregulars. Com quan va tocar la del lavabo, li va semblar que bategava sota la pell de pintura i guix. Va enretirar la mà de cop.

Es va girar cap al passadís. Un nou espetec. Més foscor. El cor li va fer un salt. Per un segon, abans que els ulls se li acostumessin a la penombra, va tenir la sensació que l'esquerda havia crescut uns quants centímetres més. Que s'havia obert com una boca de llavis prims.

El vàter es va embussar divendres. Primer va provar de dissoldre la bilorda amb l'escombreta, sacsejant-la amb un fàstic creixent. A l'últim, derrotat, va deixar-se caure a la drogueria i la noia que el va atendre li va vendre un líquid espès i blau dins d'una ampolla amb un crani i uns ossos dibuixats. "Això ho desfà tot. Absolutament tot. Però abans posa't una mascareta d'aquestes de la pandèmia", va recomanar amb un somriure que no li va agradar. Va tornar a casa i va abocar-ne mig litre pel desguàs. Va esperar.

Res.

L'aigua continuava allà, espessa, més fosca que abans. Havia agafat el to blavós del producte químic i pudia molt. Era una olor desconeguda. No de claveguera, ni de merda. Una flaire que li va omplir el nas com un xarop espatllat, fet malbé.

Va trucar a un lampista. Quan l'home va arribar, duia una granota blava tacada de brutícia i unes mans amples i peludes que semblaven haver remenat el món subterrani tot sencer. Va clavar una ullada ràpida i va arrufar el nas.

—Tens un problema gros amb les canonades —va dir, passant un dit pel panxell del vàter, com si fos un vedell o un xai i pogués diagnosticar l'abast de l'avaria només amb el tacte.

El Gerard va empassar saliva.

—Però ho pots arreglar, oi?

El lampista no va contestar de seguida. Va agafar una llanterna i la va dirigir cap a la negror del desguàs.

—Comences amb un embús com aquest i acabes amb una fuita grossa. Has fet bé d'avisar.

Va treure una eina de la bossa. Una de ben llarga, metàl·lica, i va començar a remenar a dins amb vigoria.

El premi de contes Vent de Port és organitzat per l'associació cultural, juvenil i recreativa La Casa del Sol Naixent, de Tremp i amb la col·laboració de l'Ajuntament de Tremp. El premi d'enguany ha estat concedit per un jurat format per Josep Fabà, Ada Castells, Vicenç Llorca, Anna Ballbona i Marc Bolet. L'equip de coordinació és format per Albert Farré, Carlota Codina i Abril Ayala, i la correcció ha anat a càrrec d'Aleix Bonjorn i Girós, Raül Curto Castillo, Samuel Cervera i Bonastre i Raül Prunell Holgado.

La Casa del Sol Naixent
Pallars Jussà
Lleida

Ajuntament de Tremp
Pallars Jussà
Lleida

© de la tria: La Casa del Sol Naixent, 2026
© dels textos: els autors respectius, 2026
© de les il·lustracions: els autors respectius, 2026
© del pròleg: Marc Bolet Benito, 2026
© d'aquesta edició: Pagès editors, S L, 2026
Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: novembre de 2026
ISBN: 978-84-1303-738-7
DL: L 650-2026
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S L
www.bobala.cat

imprès a **lleida**

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.